

แนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด
ของกองกำลังสุรศักดิ์มนตรี

เอกสารวิจัยส่วนบุคคล

โดย

พันเอก สุพรเทพ ไชยรงค์
รองผู้บังคับการกรมทหารราบที่ 3

วิทยาลัยการทัพบก

กันยายน 2565

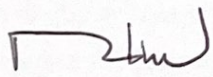
เอกสารวิจัยเรื่อง แนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดของกองกำลังสุรศักดิ์มนตรี
โดย พันเอก สุพรเทพ ไชยรงค์
อาจารย์ที่ปรึกษา พันเอก สินสมุทร จันทรเนตร

วิทยาลัยการทัพบก อนุมัติให้เอกสารวิจัยส่วนบุคคลฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรหลักประจำ วิทยาลัยการทัพบก ปีการศึกษา 2565 และเห็นชอบให้เป็นเอกสาร
วิจัยส่วนบุคคลที่อยู่ในเกณฑ์ระดับ **ดีมาก**

พลตรี ผู้บัญชาการวิทยาลัยการทัพบก
(วิชาติ เอี่ยมไพจิตร)

คณะกรรมการควบคุมเอกสารวิจัยส่วนบุคคล

พันเอก ประธานกรรมการ
(สินสมุทร จันทรเนตร)

พันเอก ผู้ทรงคุณวุฒิที่ปรึกษา
(ณรงค์ วิชญาณวรวุฒิ)

พันเอกหญิง กรรมการ
(นวลสมร จรวงษ์)

บทคัดย่อ

ผู้วิจัย	พินเอก สุพรเทพ ไชยยงค์
เรื่อง	แนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของกองกำลังสุรศักดิ์มนตรี
วันที่	กันยายน 2565 จำนวนคำ : 8,398 จำนวนหน้า : 23
คำสำคัญ	ภัยคุกคามความมั่นคง, ยาเสพติด, กองกำลังสุรศักดิ์มนตรี
ชั้นความลับ	ไม่มีชั้นความลับ

กองกำลังสุรศักดิ์มนตรีถือเป็นเครื่องมือหลักของกองทัพบก ในการรับมือกับภัยคุกคามความมั่นคง รับผิดชอบพื้นที่ตามแนวชายแดน ด้วยการเฝ้าตรวจและป้องกันชายแดน การจัดระเบียบพื้นที่ การแก้ไขปัญหาความมั่นคงในพื้นที่ชายแดน และการประสานความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน รวมถึงการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ซึ่งถือเป็นภัยคุกคามรูปแบบใหม่ เนื่องจากยาเสพติดถือเป็นบ่อนทำลายขีดความสามารถในการพัฒนาประเทศ จากโทษภัยของยาเสพติดที่ทำลายศักยภาพของทรัพยากรมนุษย์ จึงเป็นที่มาของการวิจัยเพื่อศึกษาถึงสภาพปัญหายาเสพติดในพื้นที่ เพื่อศึกษาแนวทาง การป้องกันและแก้ไข ปัญหายาเสพติดที่เหมาะสม ตลอดจนสามารถกำหนดแนวทางป้องกันและแก้ไข ปัญหายาเสพติดของกองกำลังสุรศักดิ์มนตรีได้อย่างเหมาะสม ผลการวิจัยพบว่าสภาพปัญหายาเสพติดในพื้นที่รับผิดชอบของกองกำลังสุรศักดิ์มนตรีประกอบด้วย 1) ปัญหาการขยายตัวของการผลิตยาเสพติดในประเทศเพื่อนบ้าน 2) ปัญหาการลักลอบนำเข้ายาเสพติด 3) ปัญหาการแพร่กระจายยาเสพติด 4) ปัญหาผู้เสพยาเสพติดรายใหม่ จากสภาพปัญหาดังกล่าวจึงได้กำหนดแนวทางการป้องกันและแก้ไข ปัญหายาเสพติดที่เหมาะสมของกองกำลังสุรศักดิ์มนตรี คือ 1) ความร่วมมือระหว่างประเทศเชิงรุก 2) การเพิ่มความเข้มพื้นที่เฝ้าเลี้ยง 3) การป้องกันและปราบปราม 4) การปรับสภาพแวดล้อม 5) การสร้างภูมิคุ้มกัน และ 6) การบริหารจัดการแบบบูรณาการ ผลลัพธ์สุดท้ายที่ต้องการคือ เพื่อให้การป้องกันและแก้ไข ปัญหายาเสพติดที่ถือเป็นภัยคุกคามความมั่นคงของชาติ สมฤทธิ์ผล ประเทศชาติเกิดความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนต่อไป

ABSTRACT

AUTHOR: Colonel Suphonthep Chaiyong

TITLE: Surasak Montri Task Forces guidelines of prevention and solution of Drug trafficking problem.

DATE: September, 2022 **WORD COUNT :** 8,398 **PAGES :** 23

KEY TERMS: Security threats, drugs, Surasak Montri Task Force

CLASSIFICATION: Unclassified

Surasak Montri Task Force is the main unit the Royal Thai Army use in dealing with security threats. Responsible for areas along the border by conducting border surveillance, organizing operational spaces, solving border security issues, coordinating with neighboring countries, and preventing and solving drug problems which are considered new threats because drugs are considered to cripple the country's overall development capacity, destroy the potential of human resources. This is the motive of this research to study the condition of drug trafficking problems in the area of operation and to study methods for preventing and solving drug problems suitable as well as to be able to formulate guidelines for the prevention and solution of drug problems of the Surasak Montri Task Forces appropriately. The results of the research revealed that drug problem conditions in the area of operation consisted of 1) the expansion of drug production in neighboring countries 2) problems with drug smuggling 3) problems with spreading of the drug 4) emergence of new drug users. From the aforementioned problems, guidelines for the prevention and solution of drug problems have been established. The appropriate measures for Surasak Montri Task Force include 1) proactive international cooperation 2) strengthening the focus area 3) prevention and suppression 4) environment conditioning 5) immunization and 6) integrated management action. The desired end state is to prevent and solve drug problems that are considered a threat to national security, achieve results, achieve stability, prosperity and sustainability.

กิตติกรรมประกาศ

เอกสารวิจัยส่วนบุคคลฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี และจะเกิดขึ้นไม่ได้เลย หากไม่ได้รับการพิจารณาอนุมัติจากผู้บัญชาการวิทยาลัยการทัพบก ที่กรุณาอนุมัติให้กระผมทำเอกสารวิจัยเชิงยุทธศาสตร์ตามรูปแบบของวิทยาลัยการทัพบก และด้วยกรุณาอย่างสูงจากอาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัย ผู้ทรงคุณวุฒิที่ปรึกษา และคณะกรรมการควบคุมเอกสารวิจัยส่วนบุคคลทุกท่าน ที่กรุณาให้คำแนะนำปรึกษาแก่กระผม ตลอดจนปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่อย่างดียิ่ง กระผมตระหนักถึงความตั้งใจจริง และความทุ่มเทของอาจารย์ และขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

กระผมหวังเป็นอย่างยิ่งว่า เอกสารวิจัยส่วนบุคคลฉบับนี้จะมีประโยชน์ไม่มากนักน้อย จึงขอมอบส่วนดีทั้งหมดนี้ให้แก่เหล่าคณาจารย์ทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิประสาทวิชาจนทำให้ผลงานวิจัยเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะกองกำลังสุรศักดิ์มนตรี และขอมอบความกตัญญูทเวทิตาคคุณ แต่บิดา มารดา เพื่อนนักศึกษาหลักสูตรหลักประจำ วิทยาลัยการทัพบก ชุดที่ 67 และผู้มีพระคุณทุกท่าน สำหรับข้อบกพร่องที่อาจจะเกิดขึ้นนั้น กระผมขอน้อมรับผิดเพียงผู้เดียว และยินดีที่จะรับฟังคำแนะนำจากทุกท่านที่ได้เข้ามาศึกษาเพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนางานวิจัยต่อไปด้วยดี

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 1 บทนำ	1
ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	3
กรอบแนวคิดการวิจัย	4
วิธีการศึกษา	4
ประโยชน์ที่ได้รับ	5
บทที่ 2 บทวิเคราะห์	6
สภาพปัญหาเสพติดในพื้นที่รับผิดชอบของกองกำลังสุรศักดิ์มนตรี.....	6
เครื่องมือในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดของกองกำลัง สุรศักดิ์มนตรี.....	9
แนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดที่เหมาะสม ของกองกำลังสุรศักดิ์มนตรี.....	12
บทที่ 3 บทอภิปรายผล	18
บทที่ 4 บทสรุป	22
ข้อเสนอแนะ.....	23
ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป.....	23
เอกสารอ้างอิง	
ประวัติผู้วิจัย	

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

จากข้อมูลของสำนักงานว่าด้วยยาเสพติดและอาชญากรรมแห่งสหประชาชาติ (United Nations Office on Drugs and Crime : UNODC) ที่มีการจัดทำรายงานสถานการณ์ยาเสพติดประจำปี (World Drug Report) ระบุว่า ในปัจจุบันมีผู้ที่เกี่ยวข้องกับการใช้ยาเสพติดมากกว่า 300 ล้านคน และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ประเภทของยาเสพติดมากที่สุด 3 ลำดับแรกได้แก่ กัญชา สารสกัดจากฝิ่น และยาบ้า จากการประมาณการคาดว่าใน ค.ศ. 2030 ประเทศรายได้ปานกลางจะมีสัดส่วนของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการใช้ยาเสพติดเพิ่มขึ้นร้อยละ 10 ในขณะที่ประเทศรายได้ต่ำจะมีสัดส่วนเพิ่มขึ้นมากถึงร้อยละ 43¹ ทั้งนี้ จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่ส่งผลให้มีการพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่ช่วยลดการติดต่อไปมาหาสู่ระหว่างกันได้ กลายเป็นตัวเร่งให้การแพร่ระบาดของยาเสพติดทวีความรุนแรงขึ้น ทั้งในแง่ของเทคโนโลยีที่ช่วยลดการติดต่อสื่อสารระหว่างกัน รวมถึงการบริการต่าง ๆ ที่ช่วยลดการสัมผัสติดต่อของผู้คน อาทิ การบริการจัดส่งสินค้าถึงบ้าน ที่ช่วยอำพรางการลักลอบซื้อขายและใช้ยาเสพติดจากสายตาของเจ้าหน้าที่ตำรวจได้เป็นอย่างดี

ยาเสพติดส่งผลโดยตรงต่อสุขภาพร่างกายและจิตใจ ทั้งการออกฤทธิ์กดประสาท กระตุ้นประสาท หลอนประสาท หรือออกฤทธิ์ต่อประสาทอย่างผสมผสานกัน² ผู้ที่ใช้ยาเสพติดอย่างต่อเนื่อง จะมีอาการต่อระบบประสาท ทำให้ระบบสมองเสื่อม มีอาการประสาทหลอน เกิดภาพลวงตา หวาดระแวง เสียสติ เกิดการคลุ้มคลั่งจนสามารถทำร้ายผู้อื่นและตนเองได้³ และอาจเกิดโรคติดต่อจากการใช้อุปกรณ์เพื่อเสพยาเสพติดร่วมกัน อาทิ ติดเชื้อไวรัส H.I.V. หรือไวรัสโคโรนา 2019 จากการใช้เข็มฉีดยาเพื่อนำสารเสพติดเข้าสู่ร่างกาย นอกจากนั้น การใช้ยาเสพติดจนเกินขนาดอาจส่งผลร้ายแรงจนถึงแก่ชีวิตได้อีกด้วย ยิ่งไปกว่านั้นปัญหาการใช้ยาเสพติดยังมีความเกี่ยวข้องกับปัญหาสังคม อาทิ ก่อให้เกิดความแตกแยกในสถาบันครอบครัว รวมไปถึงการเป็นสาเหตุของอาชญากรรมในสังคมอีกด้วย⁴ จะเห็นได้ว่า ยาเสพติดถือเป็นการบ่อนทำลายขีดความสามารถในการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้า มั่นคง เพราะยาเสพติดส่งผลกระทบต่อ “คน” ซึ่งถือเป็น

ทรัพยากรที่สำคัญ เป็นศูนย์กลางของการพัฒนา เหตุผลข้างต้นสอดคล้องกับคณะที่ปรึกษาด้านการข่าวกรอง สภาความมั่นคงแห่งชาติ⁵ ที่ระบุว่าปัญหาเสียดินถือเป็นหนึ่งในภัยคุกคามความมั่นคงรูปแบบใหม่ (Non - traditional Threats) เนื่องจากสถานการณ์ทั้งภายในและต่างประเทศในปัจจุบันเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว สลับซับซ้อนและไม่แน่นอน สรุปแล้วปัญหาเสียดินมีผลกระทบต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และการพัฒนาประเทศอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

ตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 65 บัญญัติให้รัฐพึงจัดให้มียุทธศาสตร์ชาติ เป็นเป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่าง ๆ รัฐบาลจึงได้กำหนดยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580) โดยกำหนดวิสัยทัศน์ว่า “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ประกอบด้วย 6 ประเด็นยุทธศาสตร์ ได้แก่ 1) ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง 2) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน 3) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ 4) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม 5) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และ 6) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ⁶ โดยในที่นี้จะกล่าวถึงเฉพาะประเด็นยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง ที่เกี่ยวข้องกับปัญหาเสียดินซึ่งถือเป็นภัยคุกคามความมั่นคงรูปแบบใหม่เท่านั้น ยุทธศาสตร์ชาติจึงถือเป็น “แผนแม่บท” ในการพัฒนาประเทศ ซึ่งจะต้องมีการกำหนดนโยบาย แผนงานจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อรองรับการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ได้แก่ สภาความมั่นคงแห่งชาติ (สนช.) สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) เป็นหน่วยหลักในการวางแผนและกำหนดแนวทางปฏิบัติ⁷ และมีกระทรวงมหาดไทย กระทรวงกลาโหม กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงสาธารณสุข สำนักงานตำรวจแห่งชาติ เป็นหน่วยขับเคลื่อน นำนโยบายไปสู่การปฏิบัติในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสียดิน

สำหรับสภาพปัญหาเสียดินในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ได้แก่พื้นที่จังหวัดเลย หนองคาย บึงกาฬ นครพนม และมุกดาหาร ประกอบด้วย ปัญหาการลักลอบนำเข้าจากประเทศเพื่อนบ้านตามแนวแม่น้ำโขงที่ปัจจุบันมีสภาพตื่นเขิน เนื่องจากประเทศทางฝั่งต้นแม่น้ำโขงสร้างเขื่อนกั้นน้ำหลายแห่ง ระดับน้ำที่ลดลงส่งผลให้เกิดเกาะดอนกลางแม่น้ำเพิ่มมากขึ้น สร้างสภาพเกือกูลในการลักลอบขนย้ายยาเสพติดเข้าสู่ประเทศไทย โดยเฉพาะในพื้นที่จังหวัดเลยและหนองคาย⁸ ชุมชนแนวชายแดนถูกใช้เป็นแหล่งพักยาเสพติด เพื่อเตรียมการขนย้ายและลำเลียงไปตามความต้องการของกลุ่มนายทุนทั้งในและนอกพื้นที่ สำหรับยาเสพติดที่พบว่ามีปริมาณลักลอบนำเข้ามามากที่สุด ได้แก่ ยาบ้า

และกัญชา จากการศึกษาพบว่าสถิติการจับกุมยาเสพติดในพื้นที่กองกำลังสุรศักดิ์มนตรีเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ลักษณะการลักลอบนำเข้าทั้งจากการข้ามแม่น้ำโขง รวมถึงการซุกซ่อนยาเสพติดปลอมปนมากับการขนส่งสินค้า สำหรับปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน การค้าและแพร่ระบาดของยาเสพติดยังคงมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นสูง กลุ่มผู้เสพยาใหม่ยังคงเพิ่มสูงขึ้น รวมไปถึงการเพิ่มขึ้นอย่างมากของนักค้ารายย่อย ในพื้นที่โดยเฉพาะยาวชนทั้งในและนอกสถานศึกษา⁹

อนึ่ง กองกำลังสุรศักดิ์มนตรีซึ่งถือเป็นเครื่องมือหลักของกองทัพกในการรับมือกับภัยคุกคามความมั่นคง โดยรับผิดชอบตามแนวชายแดนด้วยการปฏิบัติงานตามพันธกิจ 3 ประการ ได้แก่ การเฝ้าตรวจและป้องกันชายแดนการจัดระเบียบพื้นที่ การแก้ไขปัญหาความมั่นคงในพื้นที่ชายแดน และการประสานความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งมีกำลังฝ่ายทหาร ได้แก่ หน่วยประสานงานชายแดนประจำพื้นที่ กองบังคับการควบคุมกองร้อยเคลื่อนที่เร็ว กองร้อยสกัดกั้นและปราบปราม ชุดปฏิบัติการข่าว (ชปข.) ชุดปฏิบัติการกิจการพลเรือน (ชป.กร.) และ ชุดวิทยากรกลาง สำหรับกำลังที่ขึ้นควบคุมทางยุทธการ ได้แก่ กองบังคับการหน่วยเรือรักษาความสงบเรียบร้อยตามลำแม่น้ำโขง เขตหนองคายและนครพนม กองร้อยตำรวจตระเวนชายแดน¹⁰ หน่วยงานเหล่านี้เป็นกลไกสำคัญในการปฏิบัติงานของกองกำลังสุรศักดิ์มนตรีให้สามารถบรรลุพันธกิจ 3 ประการที่กองทัพกำหนด การวิจัยนี้ให้ความสำคัญและศึกษาใน 3 ประเด็น ได้แก่ สภาพปัญหา ยาเสพติด ในพื้นที่รับผิดชอบของกองกำลังสุรศักดิ์มนตรี การดำเนินงานในการป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติดของกองกำลังสุรศักดิ์มนตรีในปัจจุบัน ตลอดจนแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติดที่เหมาะสมของกองกำลังสุรศักดิ์มนตรี เพื่อให้สามารถรับมือกับปัญหา ยาเสพติดที่เป็นภัยคุกคามในรูปแบบใหม่ และเพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี โดยเฉพาะในประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาถึงสภาพปัญหา ยาเสพติดในพื้นที่รับผิดชอบของกองกำลังสุรศักดิ์มนตรี
2. เพื่อศึกษากลไกการป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติดที่เหมาะสมของกองกำลังสุรศักดิ์มนตรี
3. เพื่อกำหนดแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติดของกองกำลังสุรศักดิ์มนตรี ได้อย่างเหมาะสม

กรอบแนวคิดการวิจัย

เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์การวิจัย การวิเคราะห์สภาวะแวดล้อมและการดำเนินงานเกี่ยวกับการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติด ตั้งแต่ระดับยุทธศาสตร์จนถึงระดับปฏิบัติ เพื่อให้สามารถวิเคราะห์และกำหนดแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของกองกำลังสุรศักดิ์มนตรีได้อย่างเหมาะสม

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีการศึกษา

1. รูปแบบการวิจัย

ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงยุทธศาสตร์ ตามแนวทางที่วิทยาลัยการทัพบกกำหนด โดยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary research) เป็นแนวทางในการทำวิจัย

2. ขอบเขตการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้มุ่งเน้นศึกษาในพื้นที่รับผิดชอบของกองกำลังสุรศักดิ์มนตรี ซึ่งเป็นพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนจำนวน 5 จังหวัด ได้แก่ เลย หนองคาย บึงกาฬ นครพนม และมุกดาหาร ซึ่งมีแม่น้ำโขงและแม่น้ำเหือง เป็นพรมแดนธรรมชาติระหว่างประเทศไทยกับสาธารณรัฐประชาธิปไตย

ประชาชนลาว รวมทั้งการปฏิบัติงานเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนกลุ่มเป้าหมายที่เกี่ยวข้องในพื้นที่

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ค้นคว้าจากเอกสารทางราชการ นโยบายและแผนงานของรัฐ การสัมมนาทางวิชาการ บทความทางวิชาการสื่ออิเล็กทรอนิกส์ และงานวิจัย ที่เกี่ยวข้อง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้กรอบการคิดเชิงยุทธศาสตร์ในการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย ประเด็นหลักในการวิเคราะห์ได้แก่ สาเหตุและที่มาของปัญหา สภาวะแวดล้อมทางยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง นโยบายของรัฐบาล เพื่อนำมาสังเคราะห์และกำหนดเป็นรูปแบบการแก้ไขปัญหาในพื้นที่อ้างอิงสิทธิ์ให้ได้ ภายใต้กรอบประเด็นหลักด้านความมั่นคงของยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี

5. ขั้นตอนการดำเนินงาน

กิจกรรม	เวลา	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.
		64	64	65	65	65	65	65	65
กำหนดหัวข้อวิจัย,เลือกอาจารย์ที่ปรึกษา	→								
นำเสนอโครงการวิจัย (สอบ)		→							
เอกสารวิจัยส่วนบุคคล บทที่ 1-2 (สมบูรณ์)					→				
เอกสารวิจัยส่วนบุคคล บทที่ 3-4 (สมบูรณ์)						→	→		
นำเสนอเอกสารวิจัยส่วนบุคคล (สอบ)								→	
ส่งเอกสารวิจัยส่วนบุคคล									→

ตารางที่ 1 ขั้นตอนการดำเนินงาน

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ทราบถึงสภาพปัญหาสาเหตุในพื้นที่รับผิดชอบของกองกำลังสุรศักดิ์มนตรี
2. ทราบแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาสาเหตุที่เหมาะสมของกองกำลังสุรศักดิ์มนตรี
3. สามารถกำหนดแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหาสาเหตุของกองกำลังสุรศักดิ์มนตรีได้อย่างเหมาะสม
4. สนับสนุนการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ในประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 ในด้านความมั่นคง

บทที่ 2

บทวิเคราะห์

เพื่อให้การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้บรรลุวัตถุประสงค์การวิจัยได้อย่างสมบูรณ์ ผู้วิจัยจึงเริ่มวิเคราะห์จากสภาวะแวดล้อมทางยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดกรอบแนวความคิดในการวิเคราะห์ถึงสภาพปัญหาสาเหตุ รวมถึงแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหาสาเหตุที่เหมาะสมของกองกำลังสุรศักดิ์มนตรี ดังนี้

สภาพปัญหาสาเหตุในพื้นที่รับผิดชอบของกองกำลังสุรศักดิ์มนตรี

1. การวิเคราะห์สภาวะแวดล้อมทางยุทธศาสตร์

1.1 สภาวะแวดล้อมทางยุทธศาสตร์ระดับโลก : ในโลกยุคโลกาภิวัตน์ที่มีการพัฒนาเทคโนโลยี ทำให้อินเทอร์เน็ตกลายเป็นส่วนหนึ่งในวิถีชีวิตของทุกคน ส่งผลให้การสื่อสารปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันกระทำได้ง่ายขึ้น โดยเฉพาะสื่อโซเชียลมีเดีย⁸ ที่สามารถสร้างอิทธิพลชักจูงต่อพฤติกรรมการตัดสินใจของบุคคลได้ รวมถึงความก้าวหน้าของการเติบโตทางการเงินและธุรกิจที่มีช่องทางการเงินที่หลากหลายมากขึ้น การเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีดังกล่าวมีทั้งผลทางบวกและทางลบ อาทิ การกระจายข้อมูลข่าวสารง่ายขึ้น ในลักษณะของโลกไร้พรมแดน ในขณะเดียวกัน ก็เป็นการเพิ่มช่องทางของมิจฉาชีพในการกระทำผิด การล่อลวง การลวงเลี่ยนทางออนไลน์ เป็นต้น ซึ่งถือเป็นปัจจัยทั้งทางบวกและทางลบนี้ส่งผลต่อปัญหาต่อปัญหาสาเหตุด้วย อาทิ การมีช่องทางการดำเนินธุรกรรมทางการเงินที่หลากหลาย อาจส่งผลเกื้อกูลต่อการกระทำอาชญากรรมด้วยการฟอกเงิน การค้ายาเสพติด การใช้โซเชียลแพลตฟอร์มสำหรับซื้อขายแลกเปลี่ยนยาเสพติด การบริการจัดส่งสินค้าถึงบ้าน ที่สามารถช่วยอำพรางการลักลอบซื้อขายและใช้ยาเสพติดจากสายตาของเจ้าหน้าที่ตำรวจได้เป็นอย่างดี

1.2 สภาวะแวดล้อมทางยุทธศาสตร์ระดับภูมิภาค : จากสภาพทางภูมิศาสตร์ของประเทศไทยที่มีประเทศเพื่อนบ้านทางด้านทิศเหนือ ทิศตะวันออกเฉียงเหนือ และมีแม่น้ำโขงเป็นพรมแดนทางธรรมชาติ เกื้อกูลต่อการใช้เป็นแหล่งผลิต พักพิง และกระจาย

ยาเสพติด ที่รู้จักกันในนามของ “พื้นที่สามเหลี่ยมทองคำ” ถือเป็นแหล่งผลิตยาเสพติดใหญ่ที่สุดแห่งหนึ่งของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้⁸ ยังคงมีแนวโน้มการผลิตที่สูงขึ้น โดยพื้นที่ดังกล่าวมีรอยต่อติดกับประเทศไทย ทำให้ผู้ผลิตรายใหญ่มักใช้พื้นที่ประเทศไทยในการลำเลียงยาเสพติดเข้าสู่พื้นที่ภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย ใช้ประเทศไทยเป็นแหล่งพัก และกระจายยาเสพติดไปยังพื้นที่ต่าง ๆ โดยใช้การลักลอบขนย้ายเข้าสู่ประเทศไทยตามแนวแม่น้ำโขงซึ่งเป็นพรมแดนทางธรรมชาติที่ปัจจุบันมีสภาพตื่นจีน เนื่องจากประเทศทางฝั่งต้นแม่น้ำโขงสร้างเขื่อนกั้นน้ำหลายแห่ง ระดับน้ำที่ลดลงส่งผลให้เกิดเกาะดอนกลางแม่น้ำเพิ่มขึ้น สร้างสภาพเกื้อกูลแก่ผู้ผลิตยาเสพติดรายใหญ่ในการลักลอบขนย้ายยาเสพติดเข้าสู่ประเทศไทยได้ง่ายขึ้น

1.3 สภาวะแวดล้อมทางยุทธศาสตร์ระดับพื้นที่ : พื้นที่รับผิดชอบทั้ง 5 จังหวัดชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนของกองกำลังสุรศักดิ์มนตรี มีพื้นที่ติดต่อกับแม่น้ำโขง ข้อมูลจากสำนักงาน ป.ป.ส. ระบุว่า ในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน มีพื้นที่นำเข้ายาเสพติดที่สำคัญ คือ อำเภอสังขม อำเภอรัตนวาปี จังหวัดหนองคาย อำเภอเมือง อำเภอบุงคล้า จังหวัดบึงกาฬ อำเภอบ้านแพง อำเภอท่าอุเทน อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม และอำเภอหว้านใหญ่ จังหวัดมุกดาหาร⁸ เนื่องด้วยสภาพภูมิประเทศที่เอื้ออำนวย มีเกาะดอนตามลำน้ำโขงในการพักยาเสพติด ท่าข้ามประเพณี จุดผ่านแดนถาวร จุดผ่อนปรน จุดจอดเรือ โดยผู้ลักลอบนำเข้าจะหาวิธีหลบเลี่ยงการจับกุม หากพื้นที่ใดที่มีการคุมเข้มของเจ้าหน้าที่ ผู้ผลิตรายใหญ่ก็จะลักลอบนำเข้ายาเสพติดในพื้นที่อื่น อาทิ หากขณะนั้นในพื้นที่ชายแดนของภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน มีการคุมเข้มของเจ้าหน้าที่มาก ก็จะส่งผลให้แนวโน้มในการลักลอบนำเข้าในพื้นที่ชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างก็จะเพิ่มสูงขึ้น¹¹

2. สภาพปัญหายาเสพติดในพื้นที่รับผิดชอบของกองกำลังสุรศักดิ์มนตรี

จากการศึกษาพบว่าสภาพปัญหายาเสพติดในพื้นที่รับผิดชอบของกองกำลังสุรศักดิ์มนตรี มีดังนี้

2.1 ปัญหาการขยายตัวของการผลิตยาเสพติดในประเทศเพื่อนบ้าน : จากการวิเคราะห์สภาวะแวดล้อมทางยุทธศาสตร์จะเห็นได้ว่า ความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีทำให้โลกมีความสลับซับซ้อนของเครื่องมือที่ใช้ในการสื่อสารปฏิสัมพันธ์มากขึ้น ส่งผลให้ความต้องการใช้ยาเสพติดเพิ่มแปรผันตามอุปสงค์ที่เพิ่มขึ้น จากการเข้าถึงเทคโนโลยีพฤติกรรมเลียนแบบจากสื่อโซเชียล ส่งผลให้การกระจายและซื้อขายแลกเปลี่ยนสามารถ

กระทำได้ง่ายขึ้น โดยผ่านระบบของโซเชียลแพลตฟอร์มต่าง ๆ จึงส่งผลให้เกิดการขยายตัวของการผลิตยาเสพติดมากขึ้น ซึ่งพื้นที่การผลิตยาเสพติดดังกล่าวมีรอยต่อกับประเทศไทย และมีพรมแดนทางธรรมชาติที่เกื้อกูลต่อการลักลอบนำเข้ายาเสพติด โดยเฉพาะพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

2.2 ปัญหาการลักลอบนำเข้ายาเสพติด : จากปัญหาการขยายตัวของการผลิตยาเสพติดในประเทศเพื่อนบ้านในพื้นที่สามเหลี่ยมทองคำ ได้ส่งผลต่อเนื่องมาถึงปัญหาการลักลอบนำเข้ายาเสพติดจากแหล่งผลิตยาเสพติดในพื้นที่ประเทศเพื่อนบ้านเข้าสู่ประเทศไทย โดยมีลักษณะการลักลอบนำเข้าทั้งจากการข้ามแม่น้ำโขง ผ่านท่าข้ามประเพณี จุดจอดเรือ รวมถึงการซุกซ่อนยาเสพติดปลอมปนมากับการขนส่งสินค้าเพื่อหลีกเลี่ยงจากการตรวจตราของเจ้าหน้าที่ ผ่านจุดผ่านแดนถาวร จุดผ่อนปรนต่าง ๆ และใช้พื้นที่ชุมชนตามแนวชายแดนเป็นแหล่งพักพิงยาเสพติดก่อนที่จะลำเลียงยาเสพติดเข้าสู่พื้นที่อื่น ๆ ตามแนวชายแดน รวมถึงการกระจายเข้าสู่พื้นที่ตอนใน ตลอดจนส่งออกไปยังประเทศที่สามต่อไป⁸

2.3 ปัญหาการแพร่กระจายของยาเสพติด : จากการผลิตยาเสพติดผ่านพรมแดนทางธรรมชาติและใช้พื้นที่ชุมชนตามแนวชายแดนเป็นแหล่งพักพิงยาเสพติด นอกจากการส่งออกไปยังประเทศที่สามแล้ว มีการกระจายยาเสพติดจากผู้ค้ารายใหญ่มาเป็นผู้ค้ารายย่อยเข้ามายังพื้นที่ตอนในของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และพื้นที่อื่น ๆ ของประเทศไทย พฤติกรรมของผู้ค้ารายย่อยมักใช้การซื้อขายแลกเปลี่ยนในพื้นที่ลับตาผู้คน อาทิ รอยต่อระหว่างชุมชน รวมถึงการส่งยาเสพติดผ่านทางไปรษณีย์ซึ่งในปัจจุบันมีบริษัทขนส่งเพิ่มขึ้นหลายแห่ง ที่สำคัญคือการติดต่อซื้อขายแลกเปลี่ยนผ่านระบบออนไลน์ ที่มีแนวโน้มสูงขึ้นอย่างมาก ยากต่อการตรวจตราและติดตามจับกุมของเจ้าหน้าที่

2.4 ปัญหาผู้เสพยาเสพติดรายใหม่ : เนื่องจากการเข้าถึงยาเสพติดได้ง่ายขึ้นของยาเสพติดในปัจจุบันจากความก้าวหน้าของเทคโนโลยี ทำให้ผู้เสพยาเสพติดรายใหม่มีจำนวนเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะในส่วนของเยาวชนที่อยู่ในช่วงชีวิตของวัยรุ่น ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เชิงจิตวิทยาของอิริกสัน ที่ระบุว่า ช่วงวัยรุ่นนี้เป็นระยะที่มีความรู้สึกสับสน ขาดความมั่นใจ เพราะมีการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจเพื่อเตรียมเข้าสู่ผู้ใหญ่ ปัญหาของเด็กวัยรุ่นมักเป็นไปในทำนองที่ว่า ฉันไม่รู้ว่าคุณควรจะทำอะไร ฉันไม่รู้ว่าคุณจะดำเนินชีวิตไปในทิศทางใด และฉันไม่รู้ว่าคุณเป็นใคร อิทธิพลจากกลุ่มเพื่อนวัยเดียวกัน และความรู้สึกได้รับการยอมรับจากสังคมแวดล้อม ซึ่งรวมถึงกลุ่มย่อยทางวัฒนธรรม และศาสนามีผลต่อการปรับตัวของวัยรุ่นอย่างยิ่ง

เด็กวัยรุ่นจะค่อย ๆ พัฒนาความเป็นตัวของตัวเองขึ้น เขาจะแสวงหาตัวตนตามอุดมคติ (Ego – ideal) และค้นหาอัตลักษณ์เพื่อปรับตัวให้เข้ากับบทบาทใหม่ในสังคม⁹ จากลักษณะดังกล่าวสอดคล้องกับประโยคที่ว่า “วัยรุ่น คือวัยที่อยากรู้อยากลอง” และเมื่อต้องเจอกับสิ่งยั่วยุต่าง ๆ ผ่านสื่อโซเชียล จึงส่งเกิดปัญหาผู้เสพยาเสพติดรายใหม่อย่างมีนัยสำคัญ โดยการใช้ยาเสพติดของเยาวชนในส่วนนี้ มีทั้งในสถานศึกษา รวมถึงพื้นที่เสี่ยงตามรอยต่อชุมชนต่าง ๆ

จะเห็นได้ว่าสภาพปัญหาเสพติดในพื้นที่รับผิดชอบของกองกำลังสุรศักดิ์มนตรีที่ผู้วิจัยได้อธิบายแบบแยกประเด็น แต่แท้จริงแล้ว ประเด็นปัญหามีความเกี่ยวเนื่องและสัมพันธ์กันมาโดยลำดับ กล่าวคือ การขยายตัวขึ้นอย่างมากของการผลิตยาเสพติดในประเทศเพื่อนบ้าน ส่งผลต่อการลักลอบนำเข้ายาเสพติดเข้าสู่ประเทศไทยจากสภาพเกื้อกูลของที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ เพื่อกระจายไปยังพื้นที่ต่าง ๆ และส่งออกไปยังประเทศที่สาม การเพิ่มขึ้นของกลุ่มผู้ค้ารายย่อยประกอบกับลักษณะพื้นฐานของวัยรุ่นและสิ่งยั่วยุทางสื่อโซเชียล ได้ส่งผลให้เกิดผู้เสพยาเสพติดรายใหม่โดยเฉพาะ กลุ่มเยาวชนที่มีความอยากรู้อยากลอง ความเกี่ยวเนื่องกันของปัญหาเสพติดในพื้นที่รับผิดชอบของกองกำลังสุรศักดิ์มนตรีในข้างต้นนั้น แสดงให้เห็นว่า การป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดต้องแก้ไขอย่างเป็นระบบและบูรณาการ เพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างเกิดประสิทธิผลและมีประสิทธิภาพ

เครื่องมือในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดของกองกำลังสุรศักดิ์มนตรี

กองกำลังสุรศักดิ์มนตรีซึ่งถือเป็นเครื่องมือหลักของกองทัพบกในการรับมือกับภัยคุกคามความมั่นคง โดยในที่นี้จะอธิบายเฉพาะประเด็นของการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดเท่านั้น สำหรับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เป็นเครื่องมือในการดำเนินงาน มีดังนี้¹⁰

1. กองกำลังสุรศักดิ์มนตรี

กองกำลังสุรศักดิ์มนตรีมีความรับผิดชอบในการสถาปนาความมั่นคงตามแนวชายแดน ซึ่งมีน้ำเหืองเป็นเส้นแบ่งเขตแดนในเขตจังหวัดเลย และแนวแม่น้ำโขงจากจังหวัดหนองคาย ไปนครพนม และมุกดาหาร รวมความยาวประมาณ 804 กิโลเมตร มีขอบเขตพันธกิจในการเฝ้าตรวจและการป้องกันชายแดน การจัดระเบียบพื้นที่ชายแดน การเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีกับประเทศเพื่อนบ้าน การป้องกันและสกัดกั้นแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง การดำเนินงานยุทธศาสตร์ความมั่นคงชายแดน การส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าว การสกัดกั้นและปราบปรามยาเสพติดพื้นที่

ชายแดน การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด และการดำเนินงานโครงการพระราชดำรินอกจากนั้น ยังดำเนินงานในบทบาทของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ภาค 2 ส่วนแยก 1 (กอ.รมน.ภาค2 สย.1) และในบทบาทของศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน (ศอ.ปส.ชอน.(บ)) อีกด้วย

2. กองบังคับการควบคุม

กองบังคับการควบคุม เป็นหน่วยขึ้นตรงของกองกำลังสุรศักดิ์มนตรีที่รับผิดชอบในระดับพื้นที่จังหวัด จำนวน 3 แห่ง ได้แก่ กองบังคับการควบคุมที่ 1 โดยมีกรมทหารราบที่ 3 เป็นหน่วยจัดกำลัง รับผิดชอบในพื้นที่จังหวัดนครพนมและมุกดาหาร กองบังคับการควบคุมที่ 2 โดยมีกรมทหารราบที่ 13 เป็นหน่วยจัดกำลัง รับผิดชอบในพื้นที่จังหวัดหนองคายและบึงกาฬ และกองบังคับการควบคุมที่ 3 โดยมีกรมทหารราบที่ 8 เป็นหน่วยจัดกำลัง รับผิดชอบในพื้นที่จังหวัดเลย

3. หน่วยประสานงานชายแดนประจำพื้นที่

หน่วยประสานงานชายแดนประจำพื้นที่ ศูนย์ปฏิบัติการกองทัพภาคที่ 2 (นปพท.ศปก.ทภ.2) ในพื้นที่รับผิดชอบของกองกำลังสุรศักดิ์มนตรีมีจำนวน 3 แห่ง ได้แก่ หน่วยประสานงานชายแดนประจำพื้นที่ 1 จัดจากกองทัพภาคที่ 3 (ขึ้นการบังคับบัญชากับกองทัพภาคที่ 2) หน่วยประสานงานชายแดนประจำพื้นที่ 2 จัดจากกรมทหารราบที่ 13 รับผิดชอบในพื้นที่จังหวัดบึงกาฬและหนองคาย หน่วยประสานงานชายแดนประจำพื้นที่ 3 จัดจากกรมทหารราบที่ 3 ที่รับผิดชอบในพื้นที่จังหวัดนครพนมและมุกดาหาร ที่จะมีการประชุมหารือเพื่อประสานการปฏิบัติ ในการป้องกันปัญหาภัยคุกคามความมั่นคงในรูปแบบต่าง ๆ อาทิ การลักลอบเข้าเมืองของแรงงานต่างด้าว การขนสินค้าผิดกฎหมายยาเสพติด รวมถึงการติดตามจับกุมผู้ต้องหาตามหมายจับที่หลบหนีการจับกุมข้ามประเทศ เป็นต้น

4. กองร้อยเคลื่อนที่เร็ว

กองร้อยเคลื่อนที่เร็วเปรียบเสมือนหน่วยกำลังของกองกำลังสุรศักดิ์มนตรี โดยกองร้อยเคลื่อนที่เร็วจะขึ้นการบังคับบัญชากับกองบังคับการควบคุม โดยกองบังคับการควบคุมที่ 1, 2 จะมีกองร้อยเคลื่อนที่เร็วขึ้นควบคุมการปฏิบัติ มีภารกิจหลักคือ การเฝ้าตรวจและการป้องกันชายแดน การจัดระเบียบพื้นที่ชายแดน การเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีกับประเทศเพื่อนบ้าน การป้องกันและสกัดกั้นแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง

การดำเนินงานยุทธศาสตร์ความมั่นคงชายแดน การส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ การสกัดกั้นและปราบปรามยาเสพติดพื้นที่ชายแดน

5. กองร้อยสกัดกั้นและปราบปราม

กองร้อยสกัดกั้นและปราบปราม มีภารกิจคล้ายคลึงกับกองร้อยเคลื่อนที่เร็ว ที่เป็นหน่วยกำลังในการปฏิบัติเพื่อให้บรรลุพันธกิจ 3 ประการของกองกำลังสุรศักดิ์มนตรี

6. ชุดปฏิบัติการข่าว (ชปข.)

ชุดปฏิบัติการข่าวของกองกำลังสุรศักดิ์มนตรี จะกระจายวางกำลังอยู่ในพื้นที่รับผิดชอบของกองกำลังสุรศักดิ์มนตรีทั้ง 5 จังหวัด โดยจะประสานการปฏิบัติกับกองบังคับการควบคุมประจำพื้นที่ กองร้อยเคลื่อนที่เร็ว/กองร้อยสกัดกั้นและปราบปราม เพื่อประสานข้อมูลด้านการข่าว ทั้งในลักษณะของการให้ข่าวสาร ที่ได้จากแหล่งข่าวในพื้นที่ การขอข่าวสารเพิ่มเติม นอกจากนั้น ชปข. จะประสานการปฏิบัติกับ ชปข. ของจนท.ตำรวจ รวมถึงหน่วยข่าวของสำนักงาน ป.ป.ส. ภาค 4 โดยมีฝ่ายยุทธการและการข่าวกองกำลังสุรศักดิ์มนตรี เป็นผู้ประสานการปฏิบัติ

7. ชุดปฏิบัติการกิจการพลเรือน (ชป.กร.)

ชุดปฏิบัติการกิจการพลเรือนของกองกำลังสุรศักดิ์มนตรี จะกระจายวางกำลังอยู่ในพื้นที่รับผิดชอบของกองกำลังสุรศักดิ์มนตรีทั้ง 5 จังหวัด ดำเนินงานด้านมวลชน ในเรื่องการปฏิบัติการจิตวิทยา การประชาสัมพันธ์ รวมถึงการปลูกฝังอุดมการณ์ทางการเมือง เพื่อปรับสภาพแวดล้อมและพัฒนาคุณภาพชีวิต ในส่วนของการป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติด ชุดปฏิบัติการพลเรือนมีหน้าที่ในการจัดการฝึกอบรม การให้ความรู้เกี่ยวกับโทษภัยของยาเสพติด กิจกรรมรณรงค์เพื่อต้านภัยยาเสพติด เป็นต้น

8. ชุดวิทยากรกลาง

ชุดวิทยากรกลางของกองกำลังสุรศักดิ์มนตรี ดำเนินงานด้านมวลชน เพื่อปรับสภาพแวดล้อมและพัฒนาคุณภาพชีวิต สำหรับการป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติด ชุดปฏิบัติการพลเรือนมีหน้าที่ในการจัดการฝึกอบรม กิจกรรมรณรงค์เพื่อต้านภัยยาเสพติด เป็นต้น

9. หน่วยขึ้นควบคุมทางยุทธการ

กำลังส่วนนี้ เป็นหน่วยขึ้นควบคุมทางยุทธการที่เป็นหน่วยกำลังของกองกำลังสุรศักดิ์มนตรี ประกอบด้วย กองบังคับการหน่วยเรือรักษาความสงบเรียบร้อยตามลำแม่น้ำ

โขง เขตหนองคายและนครพนม กองร้อยทหารพราน กองร้อยตำรวจตระเวนชายแดน เพื่อเสริมการปฏิบัติในการบรรลุปันธกิจ 3 ประการของกองกำลังสุรศักดิ์มนตรีในการป้องกันปัญหาภัยคุกคามความมั่นคงในรูปแบบต่าง ๆ อาทิ การลักลอบเข้าเมืองของแรงงานต่างด้าว การขนสินค้าผิดกฎหมาย ยาเสพติด รวมถึงการติดตามจับกุมผู้ต้องหาตามหมายจับที่หลบหนีการจับกุมข้ามประเทศ เป็นต้น

แนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดที่เหมาะสมของกองกำลังสุรศักดิ์มนตรี

1. การวิเคราะห์ปัจจัย SWOT

1.1 จุดแข็ง (Strength)

1.1.1 กองกำลังสุรศักดิ์มนตรีมีเครื่องมือที่เหมาะสมและเพียงพอสำหรับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

1.1.2 มีกลไกความร่วมมือระหว่างประเทศ โดยใช้หน่วยประสานงานชายแดนประจำพื้นที่ เพื่อเป็นจุดตั้งต้นในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดจากประเทศเพื่อนบ้าน

1.1.3 ที่ตั้งการวางกำลังของกองกำลังสุรศักดิ์มนตรี รวมทั้งหน่วยขึ้นตรงและหน่วยขึ้นควบคุมทางยุทธการ มีความเหมาะสมกับการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติด

1.2 จุดอ่อน (Weakness)

1.2.1 ขาดแผนแม่บทในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ทำให้การปฏิบัติเกิดประสิทธิผลน้อยกว่าที่ควร

1.2.2 การประสานแลกเปลี่ยนข้อมูลกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดยังขาดความต่อเนื่อง

1.2.3 ขาดการรวบรวมข้อมูล การติดตามและประเมินผลเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างเป็นระบบ

1.3 โอกาส (Opportunity)

1.3.1 รัฐบาลให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหายาเสพติด มีการขึ้นนำสถานการณ์ด้วยการบรรจุแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในแผนทุกระดับ ตั้งแต่ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ รวมถึง สำนักงาน ป.ป.ส.

1.3.2 สำนักงาน ป.ป.ส. ที่เป็นหน่วยรับผิดชอบหลักในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดมีแผนการดำเนินงานที่ชัดเจน

1.3.3 ระหว่างหน่วยงานที่รับผิดชอบในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดกับกองกำลังสุรศักดิ์มนตรี มีความสัมพันธ์อันดี สร้างสภาพเกื้อกูลในการป้องกันและแก้ไขปัญหาร่วมกัน

1.4 ภัยคุกคาม (Threat)

1.4.1 ยังคงมีการพยายามลักลอบนำเข้ายาเสพติดในพื้นที่รับผิดชอบของกองกำลังสุรศักดิ์มนตรีอย่างต่อเนื่อง

1.4.2 มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการซื้อขายแลกเปลี่ยนยาเสพติดผ่านโซเชียลแพลตฟอร์ม โดยเฉพาะ Twitter และ Facebook ทำให้ยากต่อการตรวจตรา รวมถึงการติดตามจับกุมของเจ้าหน้าที่

1.4.3 ประชาชนขาดความตระหนัก ขาดจิตสำนึก จิตอาสาที่จะร่วมกันป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างจริงจัง โดยถือว่าไม่ใช่หน้าที่ รวมทั้งไม่มั่นใจว่ารัฐจะมีมาตรการคุ้มครองปกป้องที่ดีเพียงพอ

2. การดำเนินมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดเหมาะสมของกองกำลังสุรศักดิ์มนตรี

ผู้วิจัยเห็นว่า แนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดที่เหมาะสมของกองกำลังสุรศักดิ์มนตรี ควรดำเนินงานภายใต้ **3 มาตรการหลัก** ได้แก่ ความร่วมมือระหว่างประเทศเชิงรุก การเพิ่มความเข้มพื้นที่เฝ้าระวัง การป้องกันและปราบปราม **2 มาตรการเสริม** ได้แก่ การปรับสภาพแวดล้อม การสร้างภูมิคุ้มกัน และ **มาตรการเพิ่มเติม** ได้แก่ การบริหารจัดการแบบบูรณาการ ดังนี้

2.1 ความร่วมมือระหว่างประเทศเชิงรุก

แนวทางความร่วมมือระหว่างประเทศเชิงรุกนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการลักลอบนำเข้ายาเสพติดจากประเทศเพื่อนบ้าน โดยอาศัยความร่วมมือระหว่างประเทศเชิงรุก ผ่านกลไกของหน่วยประสานงานชายแดนประจำพื้นที่ ศูนย์ปฏิบัติการกองทัพอากาศที่ 2 ในพื้นที่รับผิดชอบของกองกำลังสุรศักดิ์มนตรีทั้ง 3 แห่ง โดยใช้รูปแบบความร่วมมือในลักษณะของการประชุมหารือ การแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาเสพติดกับประเทศเพื่อนบ้าน นอกจากนี้ เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปอย่างบูรณาการ หน่วยประสานงานชายแดนประจำพื้นที่ จะมีการประสานการปฏิบัติกับส่วนราชการในพื้นที่ที่เกี่ยวข้องในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด โดยมีหน่วยงานที่สำคัญได้แก่ สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดภาค 4 (สำนักงาน ป.ป.ส. ภาค 4) ศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน (ศอ.ปส.ชอน.บ) หน่วยงานปกครอง และเจ้าหน้าที่ตำรวจ ความร่วมมือระหว่างประเทศเชิงรุก มุ่งเน้นให้เกิดการแก้ไขปัญหาเสพติดในประเด็นปัญหาของการลักลอบนำเข้ายาเสพติดจากประเทศเพื่อนบ้าน

2.2 การเพิ่มความเข้มพื้นที่เฝ้าระวัง

การเพิ่มความเข้มพื้นที่เฝ้าระวัง มีความมุ่งหมายเพื่อให้เกิดการแก้ไขปัญหายาเสพติด ในประเด็นปัญหาของการลักลอบนำเข้ายาเสพติดจากประเทศเพื่อนบ้าน และปัญหาการแพร่กระจายของยาเสพติด โดยใช้ ชุดปฏิบัติการข่าวแต่ละพื้นที่สืบสภาพและหาข้อมูลจากแหล่งข่าว และหน่วยงานที่มีความร่วมมือด้านการข่าว อาทิ ชุดปฏิบัติการข่าวของตำรวจ รวมถึงหน่วยข่าวของ สำนักงาน ป.ป.ส. ภาค 4 เพื่อนำข้อมูลข่าวสารมาวิเคราะห์ถึงแนวโน้มในการลักลอบนำเข้ายาเสพติดว่าจะเกิดขึ้นในพื้นที่/เวลาใด จากนั้นให้ประสานข้อมูลกับฝ่ายยุทธการและการข่าวกองกำลังสุรศักดิ์มนตรี หรือประสานงานโดยตรงกับหน่วยกำลังในพื้นที่ ได้แก่ กองร้อยเคลื่อนที่เร็ว กองร้อยสกัดกั้น และปราบปราม ให้ลาดตระเวนเฝ้าตรวจในพื้นที่/เวลา ที่ล่อแหลม เพื่อลดโอกาสในการลักลอบนำเข้ายาเสพติดจากประเทศเพื่อนบ้าน

2.3 การป้องกันและปราบปราม

การป้องกันและปราบปรามยาเสพติด มีความมุ่งหมายเพื่อให้เกิดการแก้ไขปัญหายาเสพติด ในประเด็นปัญหาของการลักลอบนำเข้ายาเสพติดจากประเทศเพื่อนบ้าน และปัญหาการแพร่กระจายของยาเสพติด โดยใช้หน่วยกำลังของกองกำลังสุรศักดิ์มนตรี

ทั้งในส่วนที่เป็นหน่วยขึ้นตรงและหน่วยขึ้นควบคุมทางยุทธการ ทำการลาดตระเวนฝ้าตรวจในพื้นที่เสี่ยง/ล่อแหลม จากการประสานข้อมูลกับฝ่ายยุทธการและการข่าว หรือชุดปฏิบัติการข่าว (แนวทางป้องกันในข้อ 2) และมีการประสานการปฏิบัติร่วมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ รวมถึง สำนักงาน ป.ป.ส. ภาค 4 เพื่อให้การปฏิบัติในการเฝ้าตรวจ การร่วมติดตามจับกุม มีประสิทธิภาพสูงสุด

2.4 การปรับสภาพแวดล้อม

การปรับสภาพสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องบรรเทาปัญหายาเสพติด เพื่อลดโอกาสในการเข้าถึงยาเสพติดโดยเฉพาะในพื้นที่ชุมชน โดยใช้เครื่องมือที่มีอยู่ได้แก่ ชุดปฏิบัติการกิจการพลเรือน และ/หรือชุดวิทยากรกลาง โดยการปฏิบัติงานด้านมวลชน ด้วยการจัดกิจกรรมรณรงค์ให้เห็นถึงโทษภัยของยาเสพติด หรือ การจัดการฝึกอบรม การประสานการปฏิบัติกับผู้นำชุมชน สถานศึกษา ความมุ่งหมายเพื่อลดเงื่อนไขที่สามารถทำให้ปัญหายาเสพติดอาจแทรกซึมเข้าไปในชุมชนได้แก่ 1) ผู้นำชุมชนและคนในชุมชน แยกแยก ขาดความสามัคคี 2) มีแหล่งอบายมุขในชุมชน 3) ตั้งอยู่ใกล้พื้นที่/แหล่งที่มีการแพร่ระบาดของยาเสพติด 4) มีสถานที่ลับตาอันเป็นแหล่งมั่วสุม อาทิ บ้าน/อาคารร้าง ปล่อยให้ร้าง 5) มีคนแปลกหน้าเข้าออกในหมู่บ้าน 6) มีการลักเล็กขโมยน้อยอยู่เสมอ 7) มีคนในชุมชนหน้าตาหมองคล้ำ ซุปผอม หรือมีอาการฉุนเฉียว เม่ออาละวาด ฯลฯ 8) มีกลุ่มเยาวชนและวัยแรงงานว่างงานจำนวนมาก โดยมีกั่มั่วสุมกันอยู่ในชุมชน และ 9) มีครอบครัวที่ยากจนและมีลูกมาก พ่อแม่ไปทำงานต่างถิ่น ขาดการเอาใจใส่ดูแลอย่างทั่วถึง สำหรับการปรับสภาพสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องบรรเทาปัญหายาเสพติด มุ่งเน้นให้เกิดการแก้ไขปัญหายาเสพติด ในประเด็นปัญหาการแพร่กระจายของยาเสพติดและปัญหาผู้เสพยาเสพติดรายใหม่ให้ลดลงโดยเน้นการสร้างความเข้มแข็งภายในชุมชน โดยให้แต่ละชุมชนมีขีดความสามารถในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดได้ด้วยตนเอง เพื่อวางรากฐานในการแก้ไขปัญหายาเสพติดให้เกิดขึ้นได้อย่างยั่งยืน

2.5 การสร้างภูมิคุ้มกัน

การสร้างภูมิคุ้มกันนี้ มุ่งเน้นการแก้ปัญหาประเด็นของการแพร่กระจายยาเสพติดและปัญหาผู้เสพยาเสพติดรายใหม่ โดยในห้วงที่ผ่านมา กองกำลังสุรศักดิ์มนตรี มีการดำเนินโครงการ “ทูตเยาวชนต้านภัยยาเสพติด” ที่มีความมุ่งหมายเพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ เกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด และการปลูกฝังแนวทางปฏิบัติเพื่อป้องกันยาเสพติดในกลุ่มแกนนำเยาวชน ให้ทูตเยาวชนต้านยาเสพติดเป็นต้นแบบด้าน

การป้องกันยาเสพติดในกลุ่มแกนนำเยาวชนของสถานศึกษาหรือภายในชุมชน โครงการทูตเยาวชนต้านภัยยาเสพติดนี้ มุ่งเน้นการแก้ไขปัญหาเสพติดไปที่ตัวเยาวชนโดยตรง โดยใช้รูปแบบการดำเนินงานดังนี้⁹

ภาพที่ 2 ระยะเวลาดำเนินงาน และแผนการดำเนินงาน (สวราชย์ แสงผล, พล.ต. , 2562)

2.5.1 กระบวนการที่ 1 การพัฒนาศักยภาพวิทยากรต้นแบบในพื้นที่ เพื่อถ่ายทอดความรู้และการปลูกฝังแนวปฏิบัติในการป้องกันยาเสพติด ให้แกนนำเยาวชนที่จะเป็นต้นแบบของทูตเยาวชนต้านยาเสพติด กิจกรรมหลักประกอบด้วย การประชุมวางแผนการดำเนินงานของคณะวิจัย ผู้ช่วยคณะวิจัย วิทยากร และเครือข่ายความร่วมมือที่เกี่ยวข้อง จากนั้นทำการอบรมโดยการถ่ายทอดองค์ความรู้ เรื่อง ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติด การปลูกฝังแนวทางปฏิบัติเพื่อป้องกันยาเสพติด และการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ออนไลน์ สรุปผลการดำเนินงาน ถอดบทเรียนการถ่ายทอดองค์ความรู้เพื่อนำไปพัฒนาต่อยอดให้เป็นประโยชน์ต่อไป

2.5.2 กระบวนการงานที่ 2 การพัฒนาศักยภาพกลุ่มตัวอย่างแกนนำเยาวชนที่ถูกคัดเลือกเข้าร่วมโครงการเพื่อเป็นต้นแบบของทูตเยาวชนด้านยาเสพติด กิจกรรมหลักประกอบด้วย การประชุมวางแผนการดำเนินงาน ของคณะวิจัย ทีมวิทยากร และผู้แทนจากเครือข่ายความร่วมมือที่เกี่ยวข้อง จากนั้นดำเนินการอบรมเชิงปฏิบัติการ ประกอบด้วย การปฐมนิเทศ ซึ่งแจกจ่ายละเอียดโครงการและคู่มือการอบรม การถ่ายทอดองค์ความรู้ เรื่อง ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติด และการปลูกฝังแนวทางปฏิบัติเพื่อป้องกันยาเสพติด ในกลุ่มแกนนำเยาวชนจากเครือข่ายเยาวชนป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด การจัดทำพันธะสัญญาของกลุ่มทูตเยาวชนด้านยาเสพติด และการประเมินผลการอบรม รวมถึงการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ออนไลน์ โดยตัวแทนทูตเยาวชนแต่ละจังหวัด ร่วมกับคณะวิจัย วิทยากรต้นแบบในพื้นที่ สรุปผลการดำเนินงาน ถอดบทเรียน การถ่ายทอดองค์ความรู้เพื่อนำไปพัฒนาต่อยอดให้เป็นประโยชน์ต่อไป

สำหรับแนวทางการขยายผลของทูตเยาวชนด้านภัยยาเสพติด อาจกระทำทั้งในส่วนของการมาตรการเชิงรับ อาทิ การรณรงค์ผ่านสื่อในช่องทางต่างๆ อย่างต่อเนื่อง การจัดนิทรรศการ การจัดเสียงตามสายในโรงเรียน รวมถึง มาตรการเชิงรุก อาทิ การพัฒนาเครือข่ายทูตเยาวชนให้สามารถใช้อองค์ความรู้และทักษะชีวิตเพื่อป้องกันยาเสพติด นำไปขยายผลด้วยการถ่ายทอดต่อในกลุ่มเพื่อนเยาวชนในชุมชนหรือสถานศึกษาได้ เป็นต้น

2.6 การบริหารจัดการแบบบูรณาการ

ปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาภัยคุกคามความมั่นคงรูปแบบใหม่ที่ต้องใช้การผนึกกำลังจากหลายภาคส่วนในการดำเนินการ ดังนั้น กองกำลังสุรศักดิ์มนตรีที่เป็นส่วนหนึ่งของกลไกในการแก้ไขปัญหายาเสพติดจะต้องใช้เครื่องมือที่มีอยู่ในการประสานการปฏิบัติกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยในประเด็นปัญหาการขยายการผลิตยาเสพติดในประเทศเพื่อนบ้านและปัญหาการลักลอบนำเข้า จะต้องใช้หน่วยประสานงานชายแดนประจำพื้นที่ในการประสานการปฏิบัติกับประเทศเพื่อนบ้าน สำหรับประเด็นปัญหาการลักลอบนำเข้า ใช้ชุดปฏิบัติการข่าวเพื่อวิเคราะห์พื้นที่/เวลา ในการลักลอบนำเข้ายาเสพติดจากประเทศเพื่อนบ้าน ใช้การเฝ้าตรวจ ติดตามและจับกุมจากหน่วยกำลังทั้งในส่วนของหน่วยขึ้นตรงและหน่วยขึ้นควบคุมทางยุทธการ เพื่อแก้ประเด็นปัญหาการแพร่กระจายของยาเสพติดและใช้การสร้างสภาพแวดล้อมและการสร้างภูมิคุ้มกัน จากตัวอย่างความสำเร็จของโครงการทูตเยาวชนด้านภัยยาเสพติด เพื่อแก้ประเด็นปัญหาผู้เสพยาใหม่ การบริหารจัดการแบบบูรณาการนี้ จะส่งผลให้การแก้ปัญหาเป็นไปด้วยความมั่นคงและยั่งยืน

บทที่ 3

บทอภิปรายผล

การศึกษาเรื่องแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ของกองกำลังสุรศักดิ์มนตรีในครั้งนี้ ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงยุทธศาสตร์ ตามแนวทางที่วิทยาลัยการทัพบกกำหนด โดยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary research) เป็นแนวทางในการทำวิจัยเพื่อศึกษาถึงสภาพปัญหายาเสพติดในพื้นที่รับผิดชอบของกองกำลังสุรศักดิ์มนตรี และเพื่อศึกษาแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดที่เหมาะสมของกองกำลังสุรศักดิ์มนตรี ตลอดจนให้สามารถกำหนดแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของกองกำลังสุรศักดิ์มนตรีได้อย่างเหมาะสม

ในประเด็นของสภาพปัญหายาเสพติดในพื้นที่รับผิดชอบของกองกำลังสุรศักดิ์มนตรี จากการศึกษาสภาวะแวดล้อมทางยุทธศาสตร์ ตั้งแต่ระดับโลก ระดับภูมิภาค จนถึงระดับพื้นที่ พบว่า จากการพัฒนาอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยีในโลกยุคโลกาภิวัตน์ ได้สร้างสภาพเกื้อกูลในการก่ออาชญากรรมต่าง ๆ โดยใช้เทคโนโลยีเข้ามาเกี่ยวข้อง รวมถึงปัญหาของยาเสพติดด้วย โดยยาเสพติดส่งผลกระทบต่อทรัพยากรมนุษย์ ในการพัฒนาและสะสมทุนมนุษย์ จึงสะท้อนให้เห็นว่ายาเสพติดคือปัญหาภัยคุกคามความมั่นคงในรูปแบบหนึ่ง เพราะบั่นทอนขีดความสามารถในการพัฒนาประเทศ สอดคล้องกับ ที่ปรึกษาด้านการข่าวกรอง สภาความมั่นคงแห่งชาติ ⁶ ที่ระบุว่าปัญหายาเสพติดถือเป็นหนึ่งในภัยคุกคามความมั่นคงรูปแบบใหม่ เพราะปัญหายาเสพติดมีผลกระทบต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และการพัฒนาประเทศอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ และประเด็นปัญหาที่ร้อยเรียงกันตั้งแต่ปัญหาการขยายการผลิตของยาเสพติดในประเทศเพื่อนบ้าน ที่นำมาสู่ประเด็นปัญหาการลักลอบนำเข้า การแพร่กระจายของยาเสพติดและการเพิ่มขึ้นของผู้เสพยาเสพติดรายใหม่ โดยเฉพาะเยาวชน มีความสอดคล้องกับสถานการณ์ยาเสพติดที่ระบุไว้ในแผนปฏิบัติการด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ของ สำนักงาน ป.ป.ส. ⁸ ที่ระบุว่ามีการเพิ่มขึ้นอย่างมากของการผลิตยาเสพติดในพื้นที่สามเหลี่ยมทองคำ และในพื้นที่ที่มีภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีการลักลอบนำเข้ายาเสพติดตรงลงมาจากพื้นที่ภาคเหนือ การแพร่

ระบาดของยาเสพติดในส่วนของเยาวชนมีจำนวนเพิ่มขึ้น และมีการค้ายาเสพติดผ่านสื่อออนไลน์ ในแพลตฟอร์ม Twitter และ Facebook ร่องลงมา

ในประเด็นของแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดที่เหมาะสมของกองกำลังสุรศักดิ์มนตรี จากการศึกษาพบว่ากองกำลังสุรศักดิ์มนตรีมีเครื่องมือในการดำเนินงานที่สามารถสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศได้ โดยใช้หน่วยประสานงานชายแดนประจำพื้นที่ รวมถึงมีเครื่องมือที่เหมาะสมและเพียงพอในการแก้ไขปัญหาเสพติดทั้งในประเด็นปัญหาการลักลอบนำเข้า ประเด็นปัญหาการแพร่กระจายของยาเสพติด และประเด็นปัญหาผู้เสพยาเสพติดรายใหม่ แนวทางในการแก้ไขปัญหาเสพติดที่เหมาะสมของกองกำลังสุรศักดิ์มนตรี ควรดำเนินงานภายใต้ 3 มาตรการหลัก 2 มาตรการเสริม และ 1 มาตรการเพิ่มเติม ดังนี้

1. มาตรการหลัก

1.1 ความร่วมมือระหว่างประเทศเชิงรุก โดยใช้หน่วยประสานงานชายแดนประจำพื้นที่ ในการประสานการปฏิบัติกับประเทศเพื่อนบ้านผ่านการประชุมหรือการแลกเปลี่ยนข้อมูลในส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อแก้ปัญหาในการลักลอบนำเข้ายาเสพติดจากประเทศเพื่อนบ้าน รวมถึงการติดตามจับกุม การดำเนินคดีต่อผู้ต้องหาที่กระทำความผิดในประเทศเพื่อนบ้านแล้วหลบหนีเข้ามาในพื้นที่ประเทศไทย

1.2 การเพิ่มความเข้มพื้นที่เฝ้าระวัง โดยใช้ชุดปฏิบัติการข่าวในการวิเคราะห์และกำหนดแนวโน้มของพื้นที่/เวลา ที่จะมีการลักลอบนำเข้ายาเสพติด เพื่อให้เกิดการจัดวางกำลังเพื่อลาดตระเวนและเฝ้าตรวจ และเตรียมการควบคุมตัว ติดตามจับกุมผู้ลักลอบนำเข้ายาเสพติด รวมถึงผู้ค้ายาเสพติด

1.3 การป้องกันและปราบปราม โดยใช้หน่วยกำลังของกองกำลังสุรศักดิ์มนตรี ทั้งในส่วนที่เป็นหน่วยขึ้นตรงและหน่วยขึ้นควบคุมทางยุทธการ ทำการลาดตระเวนเฝ้าตรวจในพื้นที่เสี่ยง/ล่อแหลม จากการประสานข้อมูลกับฝ่ายยุทธการและการข่าว หรือชุดปฏิบัติการข่าว ที่เป็นผู้วิเคราะห์พื้นที่เฝ้าระวัง และมีการประสานการปฏิบัติร่วมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ รวมถึง สำนักงาน ป.ป.ส. ภาค 4 เพิ่มความเข้มในการเฝ้าตรวจร่วมติดตามจับกุม มีประสิทธิภาพสูงสุด

2. มาตรการเสริม

2.1 การปรับสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องบรรเทาปัญหายาเสพติด เพื่อลดโอกาสในการเข้าถึงยาเสพติดโดยเฉพาะในพื้นที่ชุมชน เพื่อลดเงื่อนไขที่สามารถทำให้ปัญหาเสพติดอาจแทรกซึมเข้าไปในชุมชน สอดคล้องกับงานวิจัยของ เสมอ แสงสนธิ, สุนทรีย์ ดวงทิพย์, ปาจารย์ ผลประเสริฐ (2559)¹² ที่ศึกษาเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในเยาวชน ระบุว่า สาเหตุการแพร่ระบาดของยาเสพติด เกิดจากการอยากรู้อยากลอง ถูกชักชวนจากเพื่อน ขาดความรู้และพิสัยของยาเสพติด ขาดการเอาใจใส่จากครอบครัวและสังคม ผู้ปกครองไม่มีเวลาเลี้ยงดู ที่พักในชุมชนอยู่ในชุมชนแออัดที่มีการแพร่ระบาดของยาเสพติด ซึ่งล้วนมีความเกี่ยวข้องและเป็นผลมาจากเงื่อนไขดังกล่าวทั้งสิ้น การใช้ชุดปฏิบัติการกิจการพลเรือน และ/หรือชุดวิทยากรกลาง โดยการพบปะแลกเปลี่ยนข้อมูล กับผู้นำชุมชน สถานศึกษา รวมถึงการจัดกิจกรรมสร้างจิตสำนึกในการปฏิบัติตนให้ห่างไกลจาก ยาเสพติด ก็จะสามารถช่วยปรับสภาพแวดล้อมเพื่อบรรเทาปัญหาเสพติดลงได้

2.2 มาตรการสร้างภูมิคุ้มกัน โดยใช้ตัวอย่างความสำเร็จของโครงการทูตเยาวชนต้านภัยยาเสพติด ที่มุ่งเน้นไปที่เยาวชน เพื่อแก้ปัญหาผู้เสพยาเสพติดรายใหม่เป็นหลัก เพราะเยาวชนนั้นถือว่าเป็นทรัพยากรมนุษย์อันมีค่ายิ่ง ถือเป็นจุดเริ่มต้นที่สามารถส่งเสริมให้เกิดความเป็นทุนมนุษย์ เพื่อที่จะได้นำความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ มาช่วยในการพัฒนาประเทศ อนึ่ง การที่เยาวชนสามารถที่จะความตระหนักรู้ถึงภัยร้ายของยาเสพติดและสามารถช่วยทำหน้าที่เป็นสื่อกลางออกไปยังเยาวชนรอบข้างได้ จะเห็นได้ว่าปัญหา ยาเสพติดนั้น มีหลายปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตั้งแต่ปัจจัยระดับ บุคคล ครอบครัว ชุมชน สถานศึกษา ที่มีความเกี่ยวเนื่องไม่สามารถแยกออกจากกันได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รังสิริศม์ วงศ์อุปราช, พีร วงศ์อุปราช และอุไรรัตน์ แยมชุตติ (2558)¹³ ที่ศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาโครงการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดในกลุ่มเยาวชนด้วยกิจกรรม การเรียนรู้ทางสังคมและอารมณ์ ได้ระบุว่าปัญหายาเสพติดล้วนมีปัจจัยถึงความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันอย่างแยกขาดจากกันไม่ได้ ระหว่างปัจจัยตัวบุคคล ครอบครัว โรงเรียน ชุมชน และสังคมในระดับที่กว้างขึ้นไป ย่อมถือเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการพัฒนาประเทศให้เป็นอย่างมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน อันเนื่องมาจากประชาชนที่มีคุณภาพชีวิตดี มีความรู้ความสามารถ ห่างไกลจากยาเสพติดและปัญหาสังคมอื่น ๆ นั้นเอง

3. มาตรการเพิ่มเติม

ปัญหาหลายสาเหตุเป็นปัญหาภัยคุกคามความมั่นคงรูปแบบใหม่ที่ต้องใช้การผนึกกำลังจากหลายภาคส่วนในการดำเนินการ ตามที่ระบุไว้ในนโยบายความมั่นคงแห่งชาติ¹⁰ นโยบายที่ 8 เสริมสร้างความเข้มแข็งและภูมิคุ้มกันความมั่นคงภายใน ที่กำหนดให้สำนักงาน ป.ป.ส. เป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลัก โดยมีกระทรวงกลาโหม กระทรวงมหาดไทย กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงสาธารณสุข สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร เป็นหน่วยร่วมปฏิบัติ/องค์กรเครือข่าย ดังนั้น กองกำลังสุรศักดิ์มนตรีที่เป็นกำลังหลักของกองทัพบก ที่ถือเป็นส่วนหนึ่งของกลไกในการแก้ไขปัญหาหลายสาเหตุจะต้องใช้เครื่องมือที่มีอยู่ในการประสานการปฏิบัติกับหน่วยงานในระดับพื้นที่ เริ่มจากการศึกษาแผนงานของสำนักงาน ป.ป.ส. ที่ถือเป็น แกนหลักในการบูรณาการเพื่อแก้ไขปัญหาหลายสาเหตุอย่างถ่องแท้ นอกจากนี้ จะต้องมีการประสานข้อมูลในการปฏิบัติอย่างแน่นแฟ้น ทั้งกลไกความร่วมมือระหว่างประเทศผ่านหน่วยประสานงานชายแดนประจำพื้นที่ รวมถึงการสร้างความร่วมมือภาคส่วนอื่น ๆ มีการแบ่งมอบความรับผิดชอบชัดเจน ภารกิจใดที่ต้องปฏิบัติร่วมกันต้องกำหนดมาตรการในการประสานงานให้ชัดเจน เพื่อให้การแก้ปัญหาเป็นไปด้วยความมั่นคงและยั่งยืน

บทที่ 4

บทสรุป

กองกำลังสุรศักดิ์มนตรี ถือเป็นกลไกหนึ่งในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดที่ถือเป็นภัยคุกคามความมั่นคงในรูปแบบใหม่ในปัจจุบันที่สำคัญประการหนึ่ง จากการพัฒนาเสพติดเป็นบ่อนทำลายขีดความสามารถในการพัฒนาประเทศ เนื่องจากโทษภัยของยาเสพติดที่ทำลายศักยภาพของทรัพยากรมนุษย์ ทำให้ประเทศเกิดการชะลอตัวในการพัฒนา รวมถึงเป็นสาเหตุของการก่ออาชญากรรมอื่น ๆ ตามมา อาทิ การลักขโมย การฆาตกรรม กองกำลังสุรศักดิ์มนตรี มีเครื่องมือที่สามารถดำเนินงานได้อย่างเหมาะสมและเพียงพอ โดยสามารถใช้แนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดผ่านกลไกความร่วมมือระหว่างประเทศเชิงรุกของหน่วยประสานงานชายแดนประจำพื้นที่เพื่อแก้ปัญหากลักลอบนำเข้ายาเสพติดจากประเทศเพื่อนบ้าน ร่วมกับแนวทางการเพิ่มความเข้มพื้นที่เฟื่องเพลิงโดยชุดปฏิบัติการข่าว ในลักษณะของการเตรียมสนามรบด้านข่าว (Intelligence Preparation of the Battlefield : IPB) เพื่อเสริมประสิทธิภาพในแนวทางของการป้องกันและปราบปรามโดยหน่วยกำลังของกองกำลังสุรศักดิ์มนตรีที่จะต้องมีการประสานการปฏิบัติกับหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง อาทิ เจ้าหน้าที่ตำรวจสำนักงาน ป.ป.ส.ภาค 4 มีการปรับสภาพแวดล้อม โดยชุดวิทยากรกลางและชุดปฏิบัติการกิจกรรมพลเรือน เพื่อลดเงื่อนไขในการเกิดขึ้นของปัญหายาเสพติดในชุมชนและสถานศึกษา อีกทั้งยังสามารถใช้ตัวอย่างความสำเร็จจากโครงการทูตเยาวชนชนด้านภัยยาเสพติดมาเป็นแนวทางในการกำหนดกิจกรรมการฝึกอบรมเพื่อสร้างจิตสำนึกแก่เยาวชนให้เห็นถึงโทษภัยของยาเสพติดเพื่อมุ่งเน้นการแก้ไขปัญหาค่าเพิ่มขึ้นของผู้เสพยาเสพติดรายใหม่โดยเฉพาะในส่วนที่เป็นเยาวชน

โดยทั้งหมดนี้จะต้องพิจารณาถึงบริบทตามสภาพแวดล้อมของแต่ละพื้นที่ ผ่านการพูดคุยหารือกับผู้นำชุมชน สถานศึกษา เพื่อให้การแก้ไขปัญหายาเสพติดมีประสิทธิภาพ มีความสอดคล้องกับภาคส่วนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง สอดคล้องกับแผนการแก้ไขยาเสพติดของรัฐบาลและ สำนักงาน ป.ป.ส. ผลลัพธ์สุดท้ายที่ต้องการคือ เพื่อให้การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดที่ถือเป็นภัยคุกคามความมั่นคงของชาติ สัมฤทธิ์ผล ประเทศชาติเกิดความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. กองกำลังสุรศักดิ์มนตรีควรจัดทำแผนแม่บทในการป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติด ในกรอบของนโยบายความมั่นคงแห่งชาติ รวมถึงแผนงานของสำนักงาน ป.ป.ส. เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติให้กับหน่วยงานต่าง ๆ ของกองกำลังสุรศักดิ์มนตรี ให้สามารถนํานโยบายไปสู่การปฏิบัติได้อย่างสอดคล้องกับสถานการณ์ด้านยาเสพติด ในห้วงเวลา การปฏิบัติเกิดประสิทธิผลและมีประสิทธิภาพ

2. ประสานการปฏิบัติอย่างต่อเนื่องกับ สำนักงาน ป.ป.ส. ภาค 4 รวมถึง จนท. ตำรวจ และฝ่ายปกครองในการแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์ด้านยาเสพติด เพื่อให้การปฏิบัติมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3. ดำรงรักษาความร่วมมือระหว่างประเทศเชิงรุกกับประเทศเพื่อนบ้านไว้อย่าง ต่อเนื่อง และอาจมีมาตรการสนับสนุน/ช่วยเหลือต่อประเทศเพื่อนบ้าน เพิ่มเติมจากการ พบปะพัฒนาสัมพันธ์ การประสานข้อมูล เพื่อบรรเทาปัญหาการลักลอบนำเข้ายาเสพติด จากประเทศเพื่อนบ้าน

4. จัดทำการศึกษาเตรียมสนาครบด้านการข่าวด้านสถานการณ์ยาเสพติด เพื่อวิเคราะห์ แนวโน้มของความถี่ ห้วงเวลา ปริมาณในการลักลอบนำเข้า ให้ได้มาซึ่งการวิเคราะห์ แนวโน้มในการลักลอบนำเข้ายาเสพติด เพื่อให้หน่วยกำลังปฏิบัติการลาดตระเวนเฝ้าตรวจ การติดตามจับกุมและควบคุมผู้ลักลอบนำเข้า ผู้ค้ารายใหญ่/รายย่อย

5. นำตัวอย่างความสำเร็จของโครงการทูตเยาวชนชนด้านภัยยาเสพติด มาปรับใช้ ในการปรับสภาพแวดล้อมและการสร้างภูมิคุ้มกันเพื่อแก้ไขปัญหาผู้เสพยาเสพติดรายใหม่ อีกทั้งยังเป็นไปเพื่อการปรับสภาพแวดล้อม สร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน สถานศึกษา

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการต่อยอดจากการศึกษาแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติด ของกองกำลังสุรศักดิ์มนตรีไปยังแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติด ของสำนักงาน ป.ป.ส.ภาค 4 รวมถึงงานวิจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและแก้ไข ปัญหา ยาเสพติดในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน

2. ควรมีการศึกษาวิจัยด้านปัญหา ยาเสพติดในมุมมองของประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อให้ได้แนวคิดและมุมมองในเรื่องปัญหา ยาเสพติดได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

¹ Division for Policy Analysis and Public Affairs United Nations Office on Drugs and Crime. (2021). World Drug Report 2021 Booklet 1. New York: United Nations publication.

² มูลนิธิธรรมาภิบาลช่วยให้อีกบุหรีและสารเสพติด. (2561). ยาเสพติดให้โทษคืออะไร. สืบค้นจาก <https://saf.or.th/> ยาเสพติดให้โทษคืออะไร/

³ สันติ เสรี. (2562) .ยาเสพติด: เยาวชนไทยต้องรู้...แต่ไม่ต้องลอง. กรุงเทพฯ : กรมสุขภาพจิต

⁴ ศิริสุข ยืนหาญ. (2561). เอกสารประกอบการบรรยาย เรื่อง สถานการณ์ยาเสพติดในปัจจุบันและแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ระยะ 20 ปี. สืบค้นจาก <https://bdn.go.th/attachment/services/download.php?WP=q3MZp21CM5O0hJatrTgjWz00qmqZZz1CM5O0hJatrTDo7o3Q>

⁵ ประกาศ เรื่อง ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561 - 2580). (13 ตุลาคม 2561). ราชกิจจานุเบกษา. 135 (82 ก).8.

⁶ คณะที่ปรึกษาด้านการข่าวกรอง สภาความมั่นคงแห่งชาติ. (2564). การประเมินกำลังอำนาจของชาติ (National Power) และภัยคุกคามรูปแบบใหม่ วารสารมุมมองความมั่นคง, (7), 5 – 16.

⁷ สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ (2558) นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ. 2558 – 2564 กรุงเทพฯ : สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ.

⁸ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. (2563). แผนปฏิบัติการด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2563 – 2565. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด.

⁹ สวราชย์ แสงผล, พล.ต.. (2562). แนวทางการพัฒนาทูตเยาวชนด้านภัยยาเสพติดของกองกำลังป้องกันชายแดนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน. (เอกสารวิจัยส่วนบุคคล). วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร, กรุงเทพฯ.

¹⁰ กองกำลังสุรศักดิ์มนตรี. (28 ตุลาคม 2564). คำสั่งที่ 169/2564 เรื่อง ให้กำลังพลปฏิบัติราชการ.

¹¹ ฤกษ์ฤทธิ ภูมิจันทิก, พ.อ. (2564) . เอกสารประกอบการบรรยาย เรื่อง การปฐมนิเทศกำลังพลที่ปฏิบัติหน้าที่ป้องกันชายแดน ณ รร.รายาแกรนด์นครราชสีมา. บรรยายเมื่อ 13 ธ.ค. 64.

¹² เสมอ แสงสนธิ, สุนทรีย์ ดวงทิพย์, ปาจริย์ ผลประเสริฐ. (2559). ยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในเยาวชน โดยชุมชนพื้นที่จังหวัดกำแพงเพชร”. (วิทยานิพนธ์ดุขฎิบัณทิต), สืบค้นจาก <https://so05.tci-thaijo.org/index.php/tgt/article/view/60704/49982>

¹³ รังสิริศม์ วงศ์อุปราช, พีร วงศ์อุปราช และอุไรรัตน์ แยมชุตติ. (2558). แนวทางการพัฒนาโครงการป้องกันแก้ไขปัญหาเสพติดในกลุ่มเยาวชนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ทางสังคมและอารมณ์ . เอกสารวิจัย, สืบค้นจาก <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/trujournal/article/view/56309/46941>

ประวัติย่อผู้วิจัย

ยศ ชื่อ

พันเอก สุพรเทพ ไชยยงค์

วัน เดือน ปีเกิด

1 มิถุนายน 2517

ประวัติสำเร็จการศึกษา

พ.ศ. 2537	โรงเรียนเตรียมทหาร รุ่นที่ 35
พ.ศ. 2542	โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า รุ่นที่ 46
พ.ศ. 2552	โรงเรียนเสนาธิการทหารบก หลักสูตรหลักประจำชุดที่ 87

ประวัติการทำงาน

พ.ศ. 2546 – 2549	ผู้บังคับกองร้อยอาวุธเบา กองพันทหารราบที่ 2 กรมทหารราบที่ 13
พ.ศ. 2549 – 2551	นายทหารฝ่ายยุทธการและการฝึก กองพันทหารราบที่ 2 กรมทหารราบที่ 13
พ.ศ. 2551 - 2552	ประจำโรงเรียนเสนาธิการทหารบก
พ.ศ. 2552 - 2553	ผู้ช่วยหัวหน้าฝ่ายกำลังพล กองพลทหารราบที่ 3
พ.ศ. 2555 - 2557	หัวหน้าฝ่ายกำลังพล กองพลทหารราบที่ 3
พ.ศ. 2557 - 2560	ผู้บังคับกองพันทหารราบที่ 2 กรมทหารราบที่ 3
พ.ศ. 2560 – 2561	เสนาธิการกรมทหารราบที่ 8
พ.ศ. 2561 – 2562	ผู้บังคับการกรมทหารพรานที่ 22
พ.ศ. 2562	หัวหน้ากองข่าว มณฑลทหารบกที่ 23
พ.ศ. 2562 – 2563	เสนาธิการกรมทหารราบที่ 3
พ.ศ. 2563 – 2564	รองเสนาธิการ กองพลทหารราบที่ 3

ตำแหน่งปัจจุบัน

พ.ศ. 2564 - 2565	รองผู้บังคับการกรมทหารราบที่ 3
------------------	--------------------------------